

การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา

The Development of Coaching Model to Develop Learning Management Abilities of Social Teachers to Enhance Critical Thinking of Secondary School Students

พัชรพร ศุภกิจ*
อาทิตย์ญา โพธิ์สวຍ**
ภัทรา อุ่นทินกร***
มยุรี เจริญศิริ****
วีรยุทธ พลายเล็ก***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถครูสังคมศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบ การโค้ช แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) รูปแบบการโค้ช “4R Coaching Model” มี 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 เริ่มต้น ขั้นที่ 2 ทบทวน ขั้นที่ 3 สะท้อนกลับ และขั้นที่ 4 ปรับปรุง รูปแบบนี้ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการโค้ช ทักษะการโค้ช การติดตามดูแล ระบบสนับสนุนและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการโค้ช

2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการโค้ช ได้แก่ ความสามารถการโค้ชของครูผู้โค้ชอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้รับการโค้ชมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับมาก ผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้รับการโค้ชอยู่ในระดับมาก

* อาจารย์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

** ครูโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

*** ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

**** ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษา เทศบาลนครอ้อมน้อย

Abstract

The objectives of this research were to: 1) development and determine the quality of Coaching Model to Develop Learning Management Abilities of Social Teachers to Enhance Critical Thinking of Secondary School Students and 2) evaluate the effectiveness of Coaching Model to Develop Teaching Abilities of Social Teachers to Enhance Critical Thinking of Secondary School Students. The research instruments consisted of Coaching Model, interview form, coaching and instructional assessment form, and questionnaire. The data was analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows:

1) Coaching Model to Develop Learning Management Abilities of Social Teachers to Enhance Critical Thinking of Secondary School Students which was called "4R Coaching Model" consisted of 4 elements: Restart, Review, Reflect, and Revise. There were principles, objectives, process, coaching skills, monitoring and supporting factors to successfully implement the model.

2) The effectiveness of 4R Coaching Model indicated that; coaching abilities of the coaches were at the medium level, the coaches had learning management abilities to enhance critical thinking at the high level, learning outcomes and critical thinking of the students were higher statistically significant at the 0.5 level, the opinions of students toward the student-centered learning management were at the high level, and students had satisfaction toward teachers' learning management at the high level.

บทนำ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 22 ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 18-21) กล่าวถึงจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน และได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นในด้านความสามารถและทักษะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เกี่ยวกับการแสวงหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาด้วยการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาวิธีการ กระบวนการแสวงหาความรู้ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามหลักการ ด้านธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการตามธรรมชาติที่ผู้เรียนแสวงหาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีความหมายสำหรับตนเอง (American Psychological Association, 1997) โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย (Research-Based Learning) กระบวนการแก้ปัญหา (Problem-Based Learning) นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับการมีทักษะการคิดขั้นสูง ด้วยการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ

การคิด เช่น การส่งเสริมการค้นคว้าหาข้อมูลในการแก้ปัญหา การคิดค้นงานประดิษฐ์ใหม่ๆ การทำโครงการ การวิจัยจากสภาพปัญหาหรือสิ่งที่อยู่ในความสนใจของสังคม ชุมชน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิด และในการจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้จัดการความรู้ แสวงหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การจัดการเรียนรู้จากการแก้ปัญหาการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการทำงาน การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของสำนักวิชาการและมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 24-25) ระบุว่าประวัติศาสตร์นับเป็นศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือเช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งได้ ก็เพราะวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะสืบค้นหาความจริงในสังคมมนุษย์อย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่นักประวัติศาสตร์ใช้ค้นหาความจริง คือ หลักฐานหรือร่องรอยที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่จะแตกต่าง คือ วิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ทฤษฎีทางธรรมชาติด้วยการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ แต่ประวัติศาสตร์นั้นเนื่องจากเป็นเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นแล้วด้วยปัจจัยต่างๆ ด้วย การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงจากหลักฐานและการสืบค้นที่เป็นระบบ วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็น “ทักษะกระบวนการ” ที่มุ่งสร้างสรรค์การเรียนรู้ด้วย ตนเองในยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้ผู้เรียนได้ออกนอกห้องเรียนไปสู่อะไรในโลกความเป็นจริงด้วย การสืบค้นเรื่องราวที่ตนอยากรู้ อยากรู้ และในโลกยุคข้อมูลข่าวสารนี้ วิธีการทางประวัติศาสตร์จะฝึกฝนให้ผู้เรียนตรวจสอบถ่วงน้ำหนักข้อมูลให้ได้ข้อเท็จจริง และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ก่อนที่จะคิดวินิจฉัยว่าสิ่งใดจริงน่าเชื่อถือ อันเป็นการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารอย่างแท้จริง

จากประเด็นข้างต้นมีความสอดคล้องกับเอกสารคู่มือการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน: ออนไลน์) ระบุเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาในศตวรรษใหม่ ต้องมีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทั้งครูและผู้เรียนที่มุ่งเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ” โดยใช้แนวคิด “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ที่พัฒนาโดยองค์การภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Skills Organization: P 21) ซึ่งประกอบด้วย 3 ทักษะสำคัญ ได้แก่ 1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม มุ่งเน้นให้เกิดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และแก้ปัญหาการสื่อสาร การสร้างความร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการยืดหยุ่นและ ปรับตัวมีเป้าหมายของชีวิตและความมุ่งมั่น เข้าใจสังคมและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศักยภาพการผลิต และยอมรับการตรวจสอบ มีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ 3. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารเทคโนโลยี มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศและสื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดการเชื่อมโยง ประเมินและสร้างสรรค์สารสนเทศ รวมถึงการประยุกต์ใช้เรื่องจริยธรรมและกฎหมายกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

จากรายงานผลการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2558 – 11 มีนาคม 2558 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาจากทุกภาคส่วน จำนวน 1,212 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร เขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียนทุกสังกัด ผู้ทรงคุณวุฒิ/อาจารย์จากสถาบันผลิตครูในพื้นที่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชนในพื้นที่ ผู้แทนสื่อมวลชนท้องถิ่น และผู้แทนประธาน/สภานักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 17-25) พบว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยในอนาคต คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คำนวณ สร้างสรรค์ และการสร้างองค์ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 26.12 รองลงมาได้แก่ ทักษะชีวิต คิดเป็นร้อยละ 15.30 และ ทักษะทางภาษาและจำเป็นในการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 14.41 ตามลำดับ นอกจากนี้แล้ว ผลการเสวนาได้แสดงให้เห็นถึงทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยในอนาคต คือ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะสารสนเทศ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะทางสังคม การเสวนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในอนาคต พบว่า การจัดการเรียนรู้ควรเน้นการปฏิบัติ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นทีม และมีภาวะความเป็นผู้นำพร้อมที่จะก้าวสู่โลกงานอาชีพ และการแข่งขัน ไม่เน้นการสอนแบบบรรยาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ เน้นทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิตสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 27.27 และ จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และ ICT เพื่อการสื่อสาร ระบบสารสนเทศ เพื่อรู้เท่าทันตามความถนัดและความสนใจสู่การมีอาชีพและการดำรงชีวิตในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 18.18 นอกจากนี้ ด้านสมรรถนะสำคัญผู้เข้าร่วมประชุมเสวนา ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสมรรถนะด้านความสามารถทางเทคโนโลยีของผู้เรียน ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียน

รู้และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่วนสมรรถนะที่ยังไม่พึงพอใจได้แก่ ความสามารถในการคิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงเหตุผลและการคิดคำนวณ ความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงทักษะในการสื่อสารที่สำคัญคือ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

นอกจากผลการเสวนาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วงต้นที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น นับเป็นความจำเป็นที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยฝ่ายวิชาการได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาผู้เรียน คือ “มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ควบคู่คุณธรรม เรียนรู้อย่างยั่งยืน มีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยี เตรียมพร้อมสู่ความเป็นสากล ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทย”

ด้วยเหตุนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชาจึงเป็นสิ่งที่ทุกกลุ่มสาระต้องให้ความสำคัญตระหนักถึงแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้ฝ่ายวิชาการจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระโดยตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 ทุกกลุ่มสาระต้องดำเนินการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ทุกปีการศึกษา ซึ่งในปีการศึกษา 2558 ที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษาภาวพวมของระดับมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.02 เมื่อต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ในปีการศึกษา 2559 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.54 ส่งผลให้ครูในกลุ่มสาระเกิดความตระหนักในการร่วม

กันพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระให้
เป็นไปตามเกณฑ์ หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึง
ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีเรียนของนักเรียนวิถีสอนของ
ครูให้สอดคล้องกัน และให้ครูประเมินผลตามสภาพ
จริงโดยมีการงานที่หลากหลาย ครอบคลุมตามตัวชี้วัด
และประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด ตรงประเด็น แต่
เนื่องจากในปีการศึกษานี้มีการปรับเปลี่ยนบุคลากร
สายการสอนของกลุ่มสาระสังคมศึกษาในหลายระดับ
ชั้นได้แก่ สายชั้น ป.5 ป.6 และชั้น ม.4 อีกทั้งผลจาก
การวิเคราะห์ข้อสอบ พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่ของครู
วัดความรู้ ความจำ และการนำไปใช้ มีเพียงส่วนน้อย
ที่ข้อคำถามในข้อสอบวัดระดับการคิดขั้นสูง จาก
ประเด็นดังกล่าวทำให้ในกลุ่มสาระต้องใช้กระบวนการ
โค้ชมาช่วยพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอน
ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยร่วมกันวางแผนกำหนดการ
สอน โครงร่างการเก็บคะแนน แผนการจัดการเรียนรู้
แบบไตร่ตรอง การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ช่วยสอนใน
ชั้นเรียน การวัดผล ประเมินผล และการทำวิจัยใน
ชั้นเรียน เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดการจัดการเรียนรู้ให้เกิด
กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าว
คือ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบ (Coaching
and Mentoring) มาจากระบบการเป็นพี่เลี้ยงจึงเป็น
เครื่องมือหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่ได้
ได้รับความสนใจจากผู้บริหารและมีการนำมาปฏิบัติ
แล้วในหลายๆ องค์กรซึ่งเน้นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
(Developmental Partnership) จากบุคคลที่ต้องทำ
หน้าที่แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ข้อมูลต่างๆ
และมองส่วนบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและผลักดัน
ให้อีกฝ่ายมีความพร้อม ในการทำงานพร้อมที่จะเจริญ
เติบโตและมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ การเป็นพี่เลี้ยง
จึงเป็นรูปแบบของประสบการณ์ในการทำงานของอีก
ฝ่ายเป็นการพัฒนาที่เน้นการสร้างโอกาสในการมี
ส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาและการกำหนดเป้าหมาย
เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามที่ผู้บริหารต้องการซึ่ง

การเป็นพี่เลี้ยงเป็นการใช้ความสามารถในการคิด
วิเคราะห์และเสนอทิศทางการที่ถูกต้อง ดังนั้น รูปแบบ
ของการเป็นพี่เลี้ยงเป็นกระบวนการของการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ของผู้มีความรู้และประสบการณ์หรือที่
เรียกว่า Mentor ให้กับผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์หรือที่
เรียกว่า Mentee การทำ
Mentoring จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ
องค์กรจะต้องมีระบบการคัดเลือกประเมินคุณสมบัติ
ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยงเพื่อค้นหาและ
พัฒนาพี่เลี้ยงให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถรวมถึง
การจัดระบบการฝึกอบรมพัฒนาความสามารถ
ของการเป็นพี่เลี้ยงที่ดีทำให้พี่เลี้ยงรู้บทบาทหน้าที่
วิธีการและขั้นตอนการเป็นพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพจะ
เห็นได้ว่าสอดคล้องกับกระบวนการสร้างคุณลักษณะ
ที่ดีของเด็กและเยาวชนแห่งศตวรรษที่ 21 คือการ
สร้างเด็กและเยาวชนนั้นต้องเป็นไปทั้งระบบโรงเรียน
โดยต้องมีกระบวนการที่ดีและมีหลักสูตรที่พร้อมนำไป
สู่บุคคลแห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนมีกระบวนการ
ประเมินผลที่เที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น มีการจัด
สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสุดท้ายต้องมีการ
อบรมครูให้มีความพร้อมที่สร้างบุคคลแห่งศตวรรษที่
21 โดยครูต้องมีความเข้าใจบทบาทของตนเอง
เป็นอย่างดีว่า การเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้อำนวยการความสะดวก
ให้เด็กนั้น ต้องมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการ
สอนแบบ Coaching and Mentoring เป็นอย่างไรดี จึง
จะทำให้เด็กและเยาวชนไทยไปสู่คุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ได้โดยเน้นการมีส่วนร่วม
(Developmental Partnership) ของผู้เรียนโดยครู
ต้องทำหน้าที่แลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์ข้อมูล
ต่างๆโดยครูต้องมีคุณสมบัติการเป็นพี่เลี้ยงหรือ
ผู้อำนวยการความสะดวกที่เหมาะสม ความสำคัญ คือ
ควรมีความพร้อมที่จะเป็นพี่เลี้ยงที่มีอารมณ์มั่นคง
มีความคิดเชิงบวก มีความอดทน และความรับผิดชอบ
มีจริยธรรมที่ดีเป็นผู้รับฟังที่ดี มีทัศนคติที่ดี มีการ
สื่อสารที่ดี บริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความใฝ่เรียน

รู้ต้องการพัฒนาอยู่เสมอซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ดังกล่าว โดยคณะผู้วิจัยพบว่า บทบาทครูเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เพราะความสำเร็จในการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่เครื่องมือ หากอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาเรื่องนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบ (Coaching and Mentoring) คือ เปลี่ยนบทบาทมาเป็นครูผู้อำนวยความสะดวก โดยมี 8 ขั้นตอนในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์สามพราน แผนกสามัญหญิง เกี่ยวกับประเด็นแนวทางการนิเทศการสอน และการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า การนิเทศการเรียนการสอนของแผนกสามัญหญิง ดำเนินการภาคเรียนละอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเป็นการนิเทศข้ามกลุ่มสาระเพื่อเป็นการกระตุ้นครูให้พัฒนาการเรียนการสอน มีการนำเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาแบ่งปันเพื่อนครู เทคนิคการคุมชั้นเรียน เช่น การเสริมแรงทางบวก ทางลบ เป็นต้น ในการนิเทศการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระ จะมีการกำกับติดตามและให้คำปรึกษาโดยหัวหน้างานวิชาการแต่ละคนที่ได้รับผิดชอบดูแลครู 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีการร่วมสังเกตการสอน บันทึกภาพตามตารางนิเทศที่กลุ่มสาระส่งฝ่ายวิชาการ นอกจากนี้ การบันทึกผลการสังเกตการสอนจะบันทึกลงในแบบฟอร์มชัดเจนมีการสะท้อนผลให้ผู้รับการนิเทศได้นำไปปรับปรุงในการสอนครั้งต่อไปด้วย ส่วนในกรณีที่ครูใหม่จะได้รับการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อเน้นการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ สำหรับปัญหาที่พบจากการนิเทศ คือ ครูบางคนยังไม่มีความรู้ในการนิเทศเพื่อนครู

ไม่สามารถเขียนสะท้อนพฤติกรรมให้แก่ผู้รับการนิเทศไปปรับปรุง หรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งการนิเทศข้ามกลุ่มสาระยังไม่สามารถแนะนำกิจกรรมการสอนที่เป็นเฉพาะกลุ่มสาระวิชาได้อย่างชัดเจน แต่มีข้อดี คือ เพื่อนครูจะมีความไว้วางใจกันไม่เกิดภาวะเครียดหรือกดดันเพราะเป็นเพื่อนครูที่มีการตกลงว่าจะร่วมกันนิเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันตลอดภาคเรียน

ส่วนแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ประเด็นนี้มีความสำคัญมากเพราะผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนขาดทักษะในการคิด ซึ่งจากการประเมินผลของครูผู้สอนนั้น นักเรียนไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในประเด็นต่าง ๆ ขาดการพิจารณาเรื่องราวอย่างสมเหตุสมผลไม่มีตรรกะในการคิดเชิงระบบ เป็นต้น โดยในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนบางรายวิชายังขาดเทคนิคที่ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน เช่น ไม่มีคำถามที่เปิดประเด็นให้นักเรียนสะท้อนคิด กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการบรรยายมากกว่าการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เน้นการร่วมมือภายในกลุ่มซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนสมาชิก เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน เช่น กล่าวคิด กล่าวพูด กล่าวแสดงออก ซึ่งกระบวนการและการสอนที่ส่งเสริมความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การอ่านบทความ แล้วให้เขียนหรืออธิบายข้อดี ข้อเสียของเรื่อง การสอนแบบโครงงาน การสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานในการหาคำตอบ การสืบเสาะและการสอนแบบไตร่ตรอง ซึ่งเป็นจุดเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีคำถามสำคัญ คือ R – C – A ซึ่งจากเอกสารแสงสว่างทางเลือกใหม่ในการจัดการเรียนรู้ของสภาการศึกษาภาคทูลเกล้าฯ แห่งประเทศไทย (2559 : 121 - 124) อธิบายความหมายของการไตร่ตรอง หมายถึง การพิจารณาทบทวนและไตร่ตรองประสบการณ์ที่ได้

รับใหม่อีกครั้งหนึ่งอย่างมีวิจารณญาณ ถึงจุดประสงค์ แนวความคิด หรือการปฏิบัติที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะเข้าใจ ถึงความหมายและคุณค่าของประสบการณ์ของมนุษย์ที่ได้รับรู้แล้วนั้นอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น การไตร่ตรองเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถพิจารณาด้วยตนเองถึงความหมาย และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เพื่อรับเอาสิ่งนั้นมาเป็นของตนเอง อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยได้นำเสนอการพัฒนาทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านการวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยครูตั้งประเด็นคำถามหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนเนื้อหาสาระในคาบหรือหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนทบทวนไตร่ตรองการเรียนรู้ ผ่านการสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Connect) หรือได้ประยุกต์ความรู้นั้น (Apply) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งลักษณะคำถาม R-C-A คือ 1) คำถามเพื่อให้ให้นักเรียนสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมองของตน (R: Reflect) เป็นการถามถึงสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตเห็น มองเห็นหรือสัมผัสหรือถึงความรู้สึกของนักเรียนที่เกิดขึ้นในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบนั้น 2) คำถามเพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดเชื่อมโยง (C: Connect) เป็นการถามเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์หรือความรู้ที่มีมาก่อนกับประสบการณ์หรือความคิดที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ในคาบนั้น และ 3) คำถามเพื่อให้ให้นักเรียนปรับใช้ในชีวิตจริง (A: Apply) เป็นการถามถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ในปัจจุบันไปปรับใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ต่าง ๆ ในชีวิตจริง

ด้วยเหตุนี้ ในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นจุดสำคัญที่ต้องทำให้ครูไทยปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิด ฟัง พูด มากขึ้น เพื่อค้นหา สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลง แต่กลับไปเป็นผู้เตรียมประสบการณ์เรียนรู้ให้มากขึ้น กระตุ้นให้เด็กแสวงหาสารสนเทศ สร้างความรู้ ประยุกต์ความรู้ ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของรัฐบาลการศึกษาของสิงคโปร์ที่กล่าวว่า Teach Less Learn More ในการพัฒนาศักยภาพให้ครูไทยได้มีทักษะ 7C ของครูก่อนอาชีพนั้น ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การใช้ระบบชี้แนะ (Coaching) และกระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) โดยการศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558 : 11) กระบวนการข้างต้นนี้จะช่วยพัฒนาเพื่อนครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ซึ่งในปีการศึกษา 2559 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการปรับเปลี่ยนบุคลากรในการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น รายวิชาสังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และรายวิชาเพิ่มเติมของกลุ่มสาระ ในแผนการเรียนภาษา และแผนการเรียนสหศิลป์ ส่งผลให้คุณครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้บางคนขาดความเชื่อมั่นในการสอนเพราะถูกปรับมาสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงมีความต้องการและสมัครใจในการหาเพื่อนหรือพี่เลี้ยงในการร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชา ประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้โดยเฉพาะความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา
รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการ
เรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพ
ของรูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการ
จัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการ
โค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถครูสังคมศึกษาในการ
จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

2.1 ประเมินความสามารถการโค้ช
ของครูผู้ทำหน้าที่โค้ช

2.2 ประเมินความสามารถในการ
จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของครูผู้รับการโค้ช

2.3 ประเมินผลการเรียนรู้และความ
สามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา

2.4 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่
มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนของครูผู้รับการโค้ช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการ
โค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยดำเนินการ
ในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research
and Development) และการวิจัยแบบผสมผสาน
(Mixed Methods) ซึ่งรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ

และเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์สภาพและ
ประเมินความต้องการจำเป็น (Analysis: Research
1: R₁)

การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์สิ่งที่คาดหวังกับสภาพที่
เป็นจริง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวรรณกรรม และงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้
เกี่ยวข้องฝ่ายวิชาการ แผนกสามัญหญิง หัวหน้ากลุ่มสาระ
สังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา โดยศึกษาและ
วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อกำหนดสมรรถนะ
สำคัญของผู้เรียน ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบาย เป้าหมาย
และหลักสูตร ความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครู
สังคมศึกษา สมรรถนะการโค้ชของครูผู้ทำหน้าที่โค้ช
หลักการแนวความคิดการโค้ชทางปัญญา หลักการแนวคิด
การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลักการแนวความคิด
โค้ชแบบร่วมมือ หลักการแนวความคิดการติดตามดูแลให้
คำแนะนำ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีการเรียนรู้
ของผู้ใหญ่ หลักการแนวความคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนารูป
แบบการโค้ช (Design and Development:
Development1: D₁)

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากขั้น
ตอนที่ 1 มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการ
ออกแบบและพัฒนารูปแบบการโค้ช “4R Coaching
Model” และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการ
โค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของ
ครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา รวมถึงการ
ตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้น การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยและการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำร่างต้นแบบ
รูปแบบที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือประเมิน
ประสิทธิผลต่างๆ ไปตรวจสอบ ความสมเหตุสมผล
เชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของ
รูปแบบ ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ

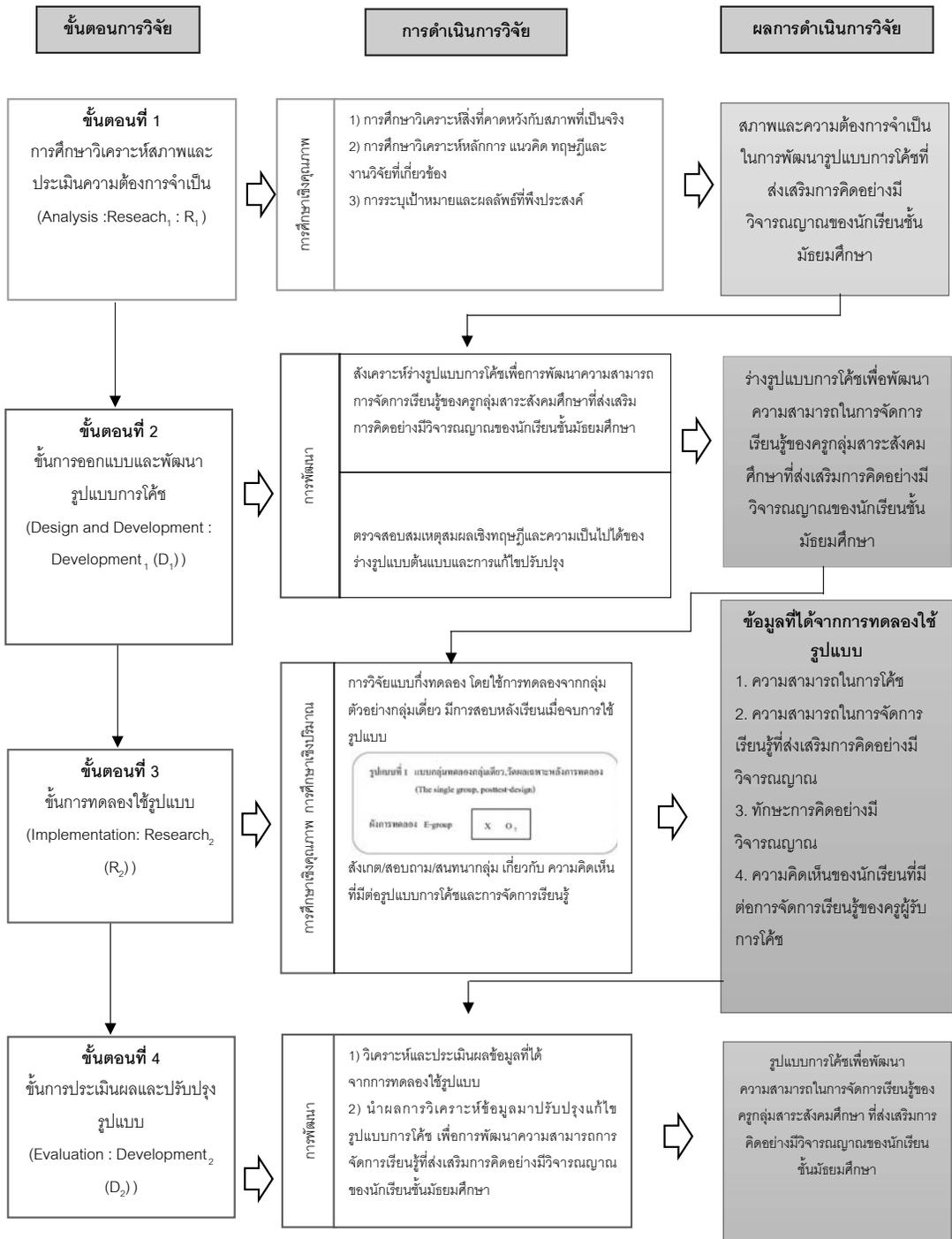
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการทดลองใช้รูปแบบ (Implementation: Research2: R₂)

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการนำรูปแบบการโค้ชที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้ โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) เป็นการวางแผนการดำเนินงานวิจัยทดลองที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว เรียกว่า One shot case study design หรือ One group posttest only design ผู้วิจัยนำรูปแบบการโค้ชไปทดลองใช้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการโค้ช “4R Coaching Model” มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น โดยการศึกษสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน และระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ จากนั้นการให้ความรู้ และการฝึกทักษะที่เกี่ยวกับการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้ง การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างครู ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวน ผู้วิจัยดำเนินการร่วมกันวางแผนเลือกเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การร่วมกันวางแผนการโค้ช/ปฏิทินการโค้ช โดยกำหนดระยะเวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 1 คาบ จากนั้นดำเนินการสังเกตชั้นเรียน บันทึกผลและทบทวนกิจกรรมร่วมกัน ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนกลับ นำประเด็นที่ได้จากการร่วมสังเกตชั้นเรียนในขั้น ที่ 2

มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนความคิดสะท้อนพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนแก่ผู้รับการโค้ช เป็นการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ทำหน้าที่โค้ชและครูผู้รับการโค้ช และร่วมสรุปประเด็นท้าทายเกี่ยวกับการสะท้อนแบบอย่างที่ดี และพฤติกรรมที่ควรปรับปรุง หลังการสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุง ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากขั้นที่ 3 คือ ประเด็นที่ต้องปรับปรุงมาปรับแก้เพื่อพัฒนาสู่การเป็นครูมืออาชีพ และการสะท้อนความคิดของผู้โค้ชในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของครูผู้รับการโค้ช จากนั้นร่วมกันพัฒนาองค์การโดยการเสริมสร้างพลังในการโค้ช

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ (Evaluation: Development2: D₂)

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ เป็นการนำเสนอผลการทดลองตามกระบวนการและเงื่อนไขของการใช้รูปแบบการโค้ชในระยะที่ 3 ทั้งที่เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบได้แก่ ความสามารถในการโค้ชของครูสังคมศึกษา ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษา ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรคและความคิดเห็นที่มีความเหมาะสมของรูปแบบการโค้ช นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์เหมาะสมยิ่งขึ้น และนำไปใช้ได้ต่อไป

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. รูปแบบการโค้ช “4R Coaching Model”
2. แบบสัมภาษณ์ประเด็นเกี่ยวกับสภาพ

ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยประเด็นสัมภาษณ์ 5 ประเด็น ที่ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) แนวทางการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่านเป็นอย่างไร 2) สภาพปัญหาการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นอย่างไร 3) ครูในโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการโค้ชอย่างไร 4) การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีการนำกระบวนการโค้ชไปพัฒนาหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงดำเนินการเช่นนั้น 5) กระบวนการโค้ชมีหลากหลายวิธีที่ท่านคิดว่าการโค้ชแบบใดที่จะส่งผลให้สามารถพัฒนาครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียนได้

3. แบบสังเกตการสอนความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หลังได้รับการพัฒนาด้วยการใช้รูปแบบการโค้ช

4. แบบประเมินความสามารถในการโค้ช หลังได้รับการพัฒนาด้วยการใช้รูปแบบการโค้ช

5. แบบประเมินความรู้และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในรายวิชาประวัติศาสตร์ หลังได้รับการพัฒนาด้วยการใช้รูปแบบการโค้ช

6. แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ใช้รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา

ผลของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการโค้ช 4R Steps ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ องค์ประกอบเชิงเงื่อนไข ในการนำรูปแบบไปใช้ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์

หลักการ การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต้องเน้นการสร้างความรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการโค้ช และการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบเชิงกระบวนการ

1. R : Restart (ขั้นเริ่มต้น)

1. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ให้ความรู้เรื่องการโค้ชแก่ครูที่ทำหน้าที่โค้ช และครูผู้รับการโค้ช

3. กำหนดประเด็นในการโค้ช เป็นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในรายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การตั้งถิ่นฐานในดินแดนประเทศไทย

4. ศึกษาเทคนิค วิธีการในการส่งเสริมความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การเรียนแบบร่วมมือ เช่น JIGSAW TGT GI CAIC STAD เป็นต้น

2. R₂ : Review (ขั้นทบทวน)

1. ร่วมจัดทำแผนการโค้ช และปฏิทินการโค้ช
2. วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทบทวนการเขียนแผนการสอนที่เน้นการส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ใช้รูปแบบไตร่ตรองตามที่โรงเรียนกำหนด

3. ร่วมสังเกตชั้นเรียน ทบทวนกิจกรรมตามปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ ประมาณ 3 ครั้ง

4. บันทึกผลการสังเกตเพื่อทบทวนร่วมกัน ระหว่างที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสังเกตชั้นเรียน ครูผู้โค้ชจัดบันทึกประเด็นที่ต้องการชี้แนะให้แก่เพื่อนครูผู้รับการนิเทศ

3. R₃ : Reflect (ขั้นสะท้อนกลับ)

1. นำประเด็นที่ได้จากการร่วมสังเกตชั้นเรียน มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนความคิด สะท้อนพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนแก่ผู้รับการโค้ช ซึ่งเป็นบรรยากาศของการเติมเต็มประสบการณ์ เพราะโค้ชจะเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนทุกอย่างราวในชั้นเรียนแก่ผู้รับการโค้ชได้นำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีการสอนในครั้งต่อไป

2. ร่วมสรุปประเด็นท้าทาย เกี่ยวกับการสะท้อนแบบอย่างที่ดี และพฤติกรรมที่ควรปรับปรุง ซึ่งมีความสำคัญกับผู้โค้ช และผู้รับการโค้ชมาก เพราะจะช่วยกระตุ้นให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อนแก่กัน

4. R₄ : Revise (ขั้นปรับปรุง)

1. นำประเด็นที่ต้องปรับปรุงมาปรับแก้ เพื่อพัฒนาสู่การเป็นครูมืออาชีพที่ได้รับการพัฒนาโดยกระบวนการโค้ชต่อไป

2. ร่วมกันพัฒนาองค์กรโดยการเสริมสร้างพลังในการโค้ช โดยร่วมกันพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่มสาระพัฒนาโรงเรียนร่วมกันสู่การเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพโดยใช้กระบวนการโค้ชมาเสริมพลังการเรียนรู้ในองค์กรอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบเชิงเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้

ระบบสนับสนุน

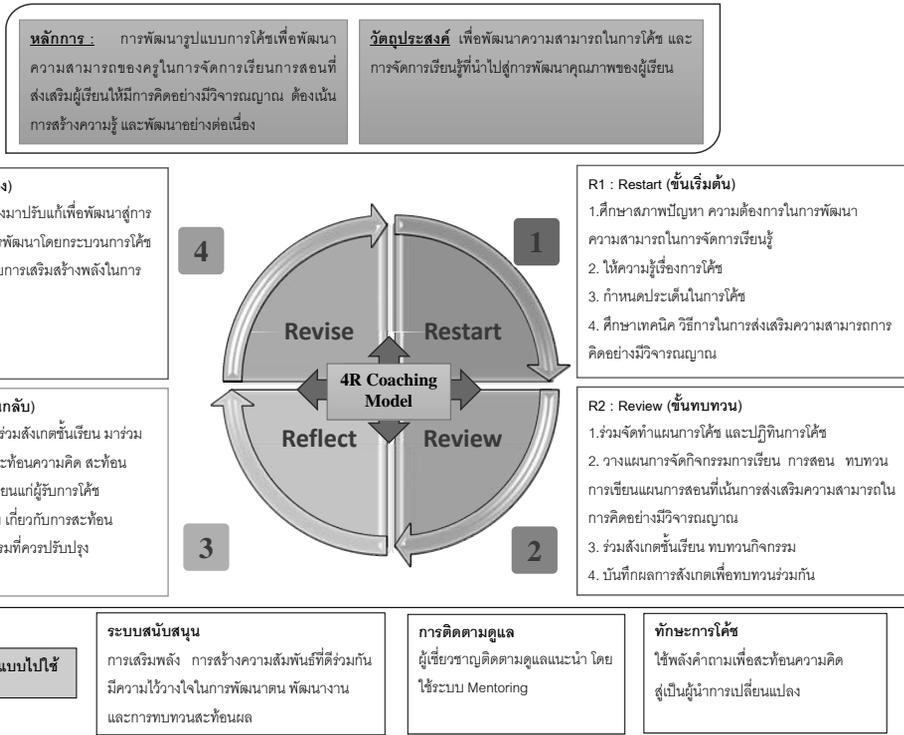
การเสริมพลัง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน มีความไว้วางใจในการพัฒนาตน พัฒนางาน และการทบทวนสะท้อนผล

การติดตามดูแล

ผู้เชี่ยวชาญติดตามดูแลแนะนำ โดยใช้ระบบ Mentoring

ทักษะการโค้ช

ใช้พลังคำถามเพื่อสะท้อนความคิด สู่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการโค้ช 4R Coaching Model

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถครูสังคมศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

2.1 ความสามารถการโค้ชของครูผู้ทำหน้าที่โค้ช โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87, S.D. = 0.28$) เมื่อพิจารณาพบว่าพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้ความตั้งใจและฟังด้วยท่าทางที่สนใจจริงในขณะที่มีการประชุมปรึกษาหารือ ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.58$) รองลงมา คือ โค้ชและผู้รับการโค้ชร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อกำหนดประเด็นการโค้ช ก่อนสังเกตการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0$) ดำเนินการโค้ชได้สอดคล้องกับแผนการโค้ชที่เตรียมไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0$) สามารถสังเกตและบันทึกการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง

กับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด คือ สามารถจัดเตรียมเครื่องมือสังเกตการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่อาจารย์เลือกใช้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.58$) สามารถถอดความ ข้อความหรือคำพูดในขณะที่มีการประชุมปรึกษาหารือได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.58$) ให้ความสำคัญแก่ผู้รับการโค้ชในการคิด หลังจากถามคำถามในขณะที่มีการประชุมปรึกษาหารือได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.58$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2559) ที่กล่าวว่า โค้ชเป็นผู้ค้นหาความสามารถของผู้ที่ได้รับการโค้ชแล้วกระตุ้นให้ใช้ความสามารถของตัวเองอย่างถูกต้อง โดยโค้ชจะเริ่มทำงาน เพื่อให้ได้ผลในงานชัดเจน

และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับทิศทางการนิเทศการสอนในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีจุดเน้นที่การนิเทศภายในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้นิเทศจากภายนอกเป็นเพียงผู้ประสานงาน ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน (เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย, ออนไลน์) นอกจากนี้ โค้ชจะต้องมีเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจตามแนวคิดของเฮิร์ทเบิร์ก (Herzberg, 1988, อ้างถึงใน Glickman and other, 2001 : 83-84) กล่าวถึงแรงจูงใจที่มีความสำคัญในการติดตามช่วยเหลือ ซึ่งเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะช่วยให้ปรับปรุงงานให้บรรลุความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบด้านแรงจูงใจ (Motivation Factors) มีดังนี้ ความเป็นไปได้ของโอกาสเจริญก้าวหน้า (Possibility of Growth) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่สูงขึ้น (Advancement) การได้รับการให้เกียรติยกย่องหรือยอมรับ (Recognition) ความรับผิดชอบจากงานที่ปฏิบัติ (Responsibility) การประสบความสำเร็จ (Achievement) ซึ่งแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ มีแนวคิดในการติดตามช่วยเหลือดังนี้ สร้างเงื่อนไขให้ครูมีความสุขกับการทำงานครูจะสามารถปฏิบัติงานได้หากไม่ได้รับเงื่อนไขดังกล่าวครูจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เงื่อนไขที่ครูคาดหวังเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ต่อการกันในการทำงานหากเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานจะทำให้งานไม่บรรลุ ความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างที่ทำงานกับการปฏิบัติงาน และความร่วมมือ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญในการปฏิบัติงาน หากขาดแรงจูงใจจะไม่ทำให้เกิดผลความไม่พึงพอใจแก่ครูหรือกระทบความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ความพึงพอใจในการทำงานไม่ใช่แรงจูงใจแต่เป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคคล แต่เป็นผลมาจากการปฏิบัติงานมากกว่า ผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือที่ใช้ความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งจูงใจครู กล่าวได้ว่าการใช้มนุษย์สัมพันธ์ใน

การปฏิบัติงาน ซึ่งก็ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารและผู้ติดตามช่วยเหลือให้ความสำคัญ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเป้าหมายที่ครูควรแสวงหาและไปให้ถึงโดยการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ใช้การติดตามช่วยเหลือที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นการกำกับติดตามที่ดีวิธีหนึ่ง เป็นความจริงที่ว่าครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังกับที่จะตอบสนองกับทฤษฎีนี้เป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการใช้แรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนซึ่งในทฤษฎีแรงจูงใจนี้ วัชรภา เล่าเรียนดี (2552:71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการติดตามช่วยเหลือไว้ว่า การใช้แรงจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น เงิน สิ่งของ หรือสภาพทางกายซึ่งบางทีอาจไม่มีความหมายสำหรับคนบางคน การยกย่องอาจมีความหมายมากกว่าโอกาสของบุคคลไม่เท่ากัน คือการที่ได้รับเกียรติหรือตำแหน่งที่มีอำนาจ สภาพทางกายที่พึงปรารถนา เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน การมีเครื่องใช้ในสำนักงานที่ทันสมัย หรือห้องทำงานส่วนตัวที่สะดวกสบาย ผลประโยชน์ทางอุดมคติเป็นประโยชน์ทางอุดมคติ เป็นผลประโยชน์ที่มีความหมายและมีอำนาจมากอย่างหนึ่ง แต่หน่วยงานหรือโรงเรียนมักไม่ค่อยให้ความสนใจ เช่น ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกที่พอใจในการปฏิบัติงาน ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น ความรู้สึกเป็นกันเองในหมู่คณะ ไม่แบ่งพรรคพวกในที่ทำงาน แต่สภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษาของแต่ละบุคคลในองค์กรเป็นอุปสรรคต่อหน่วยงานและสถาบันซึ่งควรต้องพยายามลดช่องว่างของความแตกต่างดังกล่าว การปรับสภาพการทำงานให้ตรงกับวิธีที่บุคคลนั้นเป็นนิสัยหรือมีเจตคติ เนื่องจากทุกคนมีความเคยชินกับวิธีที่ตนเคยฝึกและปฏิบัติมา ถ้าจำเป็นต้องเปรียบจะต้องให้ความพยายามในการโน้มน้าวจิตใจให้ยอมรับโอกาส การมีส่วนร่วม

อย่างกว้างขวาง การมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกชนิดอย่างกว้างขวาง ช่วยให้เกิดความรู้สึที่ดี และความรู้สึกที่ตนมีความสำคัญต่อหน่วยงาน รู้สึกมีเกียรติ ซึ่งเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นได้ สภาพการทำงานและการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะสภาพการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะที่มีความสัมพันธ์ รู้จักการอย่างกว้างขวาง สนับสนุนกลมเกลียว เป็นสิ่งที่จูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนคู่มือ แผนการสอนแบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษาแบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และแบบบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า S.D. ค่าทีและการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า) รูปแบบการเรียนการสอนมีชื่อว่า “3P-CA Model” มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.96/83.37 และ 2) มีประสิทธิผลโดยนักศึกษามีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษาสูงขึ้นจากระดับ ปานกลางเป็นระดับมากและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.2 การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้รับการโค้ช ในภาพรวมความ

สามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาพบว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ใช้เทคนิควิธีสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.47) และประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระหว่างเรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ศึกษา วิเคราะห์ และนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ในครั้งก่อนมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.47) ดำเนินการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมไว้ ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.47) ใช้คำถามที่ส่งเสริมความรู้ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.47) ใช้คำถามหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ครอบคลุมองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์แยกแยะ การตีความ/แปลความ/การอธิบาย/ทำนาย และ กางลงสรุป ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.47) ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X}=4.33$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำสุด คือ อธิบายสาระความรู้ตามลำดับ ชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.00$, S.D. = 0.82) ให้อเวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกคิด และตัดสินใจเพื่อตอบคำถาม ($\bar{X}=4.00$, S.D. = 0.00) ประเมินการเรียนรู้ในระหว่างเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.00$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

ส่วนความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น พบว่า ครูผู้สอนสามารถดำเนินการเขียนแผนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนน 80 คะแนน เมื่อเทียบเกณฑ์ระดับคุณภาพ

คือ ดีมาก โดยครูสามารถเขียนได้ครบองค์ประกอบ
ของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระเนื้อหาที่สอนตรงตาม
มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร ส่วนด้านที่มีคะแนน
น้อยที่สุด คือ สื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูใช้สื่อน้อย
แต่ได้มีการแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติม

จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการโค้ช
ช่วยพัฒนาบุคลากรได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
สมเกียรติ ทานอกและคณะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำ
วิจัยเรื่อง การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบ
พี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1
เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา
ผลการพัฒนาครูโดยใช้ กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง
Coaching and Mentoring สำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 และมี
วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะพื้นฐานด้าน
ความรู้และด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
ศึกษานิเทศก์ และครูในโครงการพัฒนาครูโดยใช้
กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and
Mentoring และ (2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะพื้นฐาน
ด้านความรู้และด้านการ ปฏิบัติงานของครู ก่อนและ
หลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการ
สร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring
(3) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา
ครูโดยใช้กระบวนการ สร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching
and Mentoring ของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และ
ครู (4) เพื่อศึกษา ความสามารถในการสอนงาน
(Coaching) และให้คำแนะนำ (Mentoring) ของ
ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และคณาจารย์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา (5) เพื่อศึกษาความสามารถใน
การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู (6) เพื่อศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ครูจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ และ (7) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อ
การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง
Coaching and Mentoring ผู้เข้าร่วมโครงการ

ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน
ศึกษานิเทศก์ จำนวน 4 คน และครู จำนวน 90 คนที่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้
1. หลังเข้าร่วมโครงการผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และ
ครู มีสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับดี และด้านการ
ปฏิบัติงานผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูมีสมรรถนะ
ด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี 2. สมรรถนะพื้นฐาน
ด้านความรู้ของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อน
เข้าร่วมโครงการอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 ส่วนสมรรถนะพื้นฐานด้านการปฏิบัติงานของครู
หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผู้บริหารมีความ
รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการ
สร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring อยู่ใน
ระดับต่ำ ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ
ปานกลาง และครูมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ
ปานกลาง และโดยภาพรวมผู้ร่วมโครงการพัฒนาครู
โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and
Mentoring มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา
ครู อยู่ในระดับ ปานกลาง 4. เมื่อสิ้นสุดโครงการ
ผู้บริหารมีความสามารถเกี่ยวกับการสอนงานและให้
คำแนะนำโดย ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม ประเมิน
โดยครูอยู่ในระดับดี ศึกษานิเทศก์ประเมินความ
สามารถของตนเอง เกี่ยวกับการสอนงานและ ให้คำ
แนะนำอยู่ในระดับดี ประเมินโดยครูอยู่ในระดับดี 5.
ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ในระดับดี 6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วย
การเรียนรู้ที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่า
เกณฑ์ที่ครูกำหนด และ ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่ครู
กำหนดไว้ และ 7. ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูมี
ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษา พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.75

คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.71 แสดงว่า คะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียนค่อนข้างกระจายสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน 10 คะแนน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (One-Sample t-test) พบว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของผู้เรียนแตกต่างกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่สำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ (Constructivist Teaching and Learning) เพราะความสัมพันธ์ของสมองกับการเรียนรู้ ทำให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนโดยองค์รวม ซึ่งก็คือการพัฒนาทั้งร่างกายสติปัญญา ความคิด วิถีคิด การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สังคมในที่สุด การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้มีพื้นฐานจากความเชื่อที่ว่า ความรู้เป็นผลจากการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการจัดการกับความรู้ใหม่เรื่องใหม่ โดยการบูรณาการกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม การเรียนรู้เป็นผลจากบริบทในการเรียน การสอน แนวคิด ความเชื่อ และเจตคติของผู้เรียน Caine and Caine (1991, อ้างถึงในวัชรภา เล่าเรียนดี, 2553: 74-75) และการเรียนการสอนการสร้างความรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ถือว่าครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลงโมเมนต์ Devries (คศ.) (อ้างถึงในทิตินา แซมมณี, 2553: 95) กล่าวว่าในการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ ครูจะมีบทบาทต่างไปจากเดิมคือ จากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และควบคุมการเรียนรู้ เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ กล่าวคือ การเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนจาก "Instruction" ไปเป็น "Construction" คือเปลี่ยนจาก "การให้ความรู้" ไปเป็น "การให้ผู้เรียนสร้าง

ความรู้" การประเมินผลการเรียนตามแนวคิดการสร้างความรู้ เน้นการประเมินที่เป็นพัฒนาการของนักเรียน และให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมากกว่าผลลัพธ์ซึ่งเป็นความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะ ส่วนการประเมินจะเน้นการวัดความสามารถซึ่งเป็นคุณสมบัติหลาย ๆ ด้าน ประกอบด้วยความสามารถในการตั้งปัญหา และแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถทางด้านเหตุผล ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจในมโนคติที่ลึกซึ้ง ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียน (Watts and Fofili, 1998: 175) ซึ่งกระบวนการโค้ชจะช่วยพัฒนาครูผู้สอนให้ไปแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนที่จะมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้นั้น ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544 :15) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนงนาฏ วงศ์คำ (2554) ศึกษาผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ 7 อี ที่เน้นกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องการรักษาคุณภาพของสิ่งมีชีวิตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่ พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้ 7 อี ที่เน้นกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้ 7 อี มีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้ 7 อี มีความสามารถด้าน

การคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพรพัฒน์ สัณรักษาเวศ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการ เรียนรู้ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง วิฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า ผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องวิฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้หลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี คือร้อยละ 75.40 และมีความคิดเห็น ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ โดยภาพ รวมเห็นด้วยในระดับมาก โดยเรียนลำดับจากมากไป น้อย ได้แก่ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านกิจกรรมการ เรียนรู้ และด้านบรรยากาศการเรียนรู้อตามลำดับ ปียะ นันท์ ธีรานูวัฒน์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาผลการเรียนรู้ และความสามารถด้านการ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องประเด็นสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความสามารถ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้าน เนื้อหา ด้านบรรยากาศ และด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามลำดับ

2.4 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูผู้รับการโค้ช พบว่า ความคิดเห็นของ

นักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด สองด้านที่ เท่ากัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการเตรียม การสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.79) และด้านการฝึกฝนกิจกรรมรายทและนิสัยตามวิถี วัฒนธรรมไทย ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 1.06) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียน ได้แสดงออกและคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.69) ด้านการจัด กิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออก และคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.78) ด้านการส่งเสริมกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนตัว และปรับปรุงส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.76) ด้านการสังเกตและประเมิน พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 1.27) ด้านการให้นักเรียน ฝึกคิดฝึกทำและปรับปรุงตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.73) ด้านการใช้สื่อการเรียน การสอน เพื่อฝึกคิด แก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.94) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่ปลูกใจ จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด คือ ด้านการใช้ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับ ชีวิตจริง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.18)

ส่วนความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนของครูผู้รับการโค้ชโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด คือ นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มที่มีมากกว่า 1 คนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.61)

รองลงมา คือ นักเรียนขึ้นชอบการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.83$) นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 1.42$) นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.78$) นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 1.00$) นักเรียนสรุปความรู้ ความคิด และทักษะการคำนวณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 1.16$) นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = 0.77$) นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75, S.D. = 0.81$) นักเรียนร่วมกำหนดเกณฑ์การวัดผลหรือการได้คะแนน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50, S.D. = 0.95$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31, S.D. = 1.18$)

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการโค้ช 4R Steps มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของบริบทของครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา แผนกสามัญหญิงโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ดังนั้น เมื่อต้องการนำไปใช้ในการพัฒนาครู และ

นักเรียน จึงมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์ความเป็นได้และความต้องการจำเป็นของบริบทนั้น ๆ ด้วย เพื่อให้รูปแบบนี้เกิดประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการประเมิน

2. ผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการโค้ช 4R Steps สามารถพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น แต่เมื่อพิจารณาไปในประเด็นความรู้ ความสามารถในการโค้ช พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการโค้ชในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งหากครูได้รับการพัฒนามากขึ้น จะช่วยให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองโดยไม่ต้องมีการชี้แนะหรือที่เรียกว่า การชี้แนะตนเอง (Self-directed)

3. การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น ต้องอาศัยเวลาเพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาไตร่ตรอง หากการดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามกระบวนการ นักเรียนก็จะไม่สามารถบรรลุการคิดขั้นสูงได้ อีกทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การสืบเสาะหาความรู้ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น ส่งเสริมการให้เวลาเพิ่มเติมในการทำกิจกรรมของนักเรียนโดยการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปสู่ประเด็นคำถามที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนคิด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการโค้ชแบบผสมผสานวิธีในการพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหาเป็นฐาน การใช้โครงงานเป็นฐาน และการใช้ภาระงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการใหม่ในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดอัตลักษณ์คาทอลิก

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนที่สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ชัดเชสมิเดีย.
- ทิตินา แชมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมมณี. (2557). **ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่อะไรใหม่แห่งศตวรรษใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินติ้ง.
- ทิตินา แชมมณี. (2558). **ทักษะการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ สร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ: การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้**. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. ปีที่ 36 ฉบับที่ 2: 188-204.
- ธัญพร บัวทอง. (2557). **มองให้ไกลกว่าห้องเรียน “หน้าที่พลเมือง-ประวัติศาสตร์”**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://news.thaipbs.or.th>.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2556). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 10. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2559). **แสงสว่างทางเลือกใหม่ในการจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สาโรช บัวศรี. (2544). **ปรัชญาการศึกษาสำหรับประเทศไทย : จุดบรรจบระหว่างพุทธศาสนากับประชาธิปไตย**. แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2554). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์” **วารสารวิจัย มข.** ปีที่ 16 ฉบับที่ 1: 72-82.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2558). **การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ”**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2558, จาก http://www.banpangkae.ac.th/wp-content/uploads/2016/07/2_Changes_in_the_world21.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). รายงานการสังเคราะห์ ผลการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2558, จาก http://www.curriculum51.net/viewpage.php?t_id=64.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). รายงานการวิจัย "แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21". กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2558, จาก <http://academic.ob ec.go.th/web/node/177>.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tab id=395>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รายงานการสังเคราะห์ผลการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิภา ปรัชญพฤทธ์. (2547). การพัฒนาคุณภาพครู โดยการส่งเสริมการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ : มุมมองของนักทฤษฎีเชิงวิพากษ์และยุคหลังสมัยใหม่. *วารสารครุศาสตร์*. 32(3): 49-67.
- American Psychological Association. (1997). APA Council of Representatives Passes Resolution on So-Called Reparative Therapy. [Online]. Retrieved August 25, 2016, from <http://psychology.ucdavis.edu/rainbow/html/resolution97.html>
- Davies, Elizabeth. (1995). Reflective Practice: A Focus for Caring. *Journal of Nursing Education*. 34(4): 167-174.
- Eyler, Janet. (2002). Reflecting on Service: Helping Nursing Students Get Most From Service-Learning. *Journal of Nursing Education*. 41(10): 453-456.

- Foot, Chandra J. (1970). **Constructivist strategies: meeting standards and engaging adolescent mind**. New York: Richard H. Adin Freelance Editorial services.
- Joyce, Bruce R. (2015). **Model of Teaching**. Ninth Edition. New Jersey. Pearson Education.
- Johns, Christopher. (2000). **Becoming a Reflective Practitioner**. London: Blackwell Science.
- Lauterbach, Sarah Steen; & Becker, Patricia Hentz. (1998). Caring for Self: Becoming a Self-Reflective Nurse. In **Essential Readings in Holistic Nursing**. Guzzetta, C.E. Editor. pp. 95-107. Maryland: An Aspen Publication.
- Wong, Frances K.Y., et.al. (1997). An Action Research Study into The Development of Nurses as Reflective Practitioners. **Journal of Nursing Education**. 36(10): 476-481.